

Yangın Haberlerinin Eleştirel Söylem Analizi: Kartalkaya Otel Yangını Üzerine Bir Araştırma

Critical Discourse Analysis of Fire News: A Study on Kartalkaya Hotel Fire

Meryem ALTINTAŞ¹

Öz

Bu çalışmada; 21 Ocak 2025 tarihinde, Bolu Kartalkaya'da bir otelde meydana gelen yangın olayının, farklı ulusal gazetelerde nasıl haberleştirildiğinin eleştirel söylem analizi yöntemiyle incelenmesi amaçlanmaktadır. Afet ve kriz dönemlerinde, medya söyleminin biçimsel ve içeriksel yapısı, toplumsal algının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu çerçevede çalışmada; yangın haberlerinde kullanılan dilsel tercihler, başlıklar, görseller ve haber kaynakları irdelenmiştir. Teun A. Van Dijk'in Eleştirel Söylem Çözümlemesi yöntemi temel alınarak; Akşam, Hürriyet, Sabah, Sözcü ve Türkiye adlı gazetelerin 22 Ocak 2025 tarihli birinci sayfalarında yer alan haberler hem makro hem de mikro yapı düzeyinde incelenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular, gazeteler arasında söylemsel farklılıkların olduğunu, bazı gazetelerin olayın dramatik yönünü vurgulayan duygusal ve sansasyonel söylemler kullanırken, bazılarının ise eleştirel ve sorgulayıcı bir çerçeve sunduğunu ortaya koymuştur. Çalışmada kaynak çeşitliliği, görsel kullanım ve söylemsel tercihler bakımından, gazeteler arasında anlamlı farkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gazetecilik, Haber, Kriz Haberciliği, Medya, Medya Söylemi

ABSTRACT

This study aims to examine how the fire incident that occurred in a hotel in Bolu Kartalkaya on January 21, 2025, was reported in different national newspapers through the critical discourse analysis method. In times of disaster and crisis, the formal and contextual structure of media discourse plays an important role in shaping social perception. In this framework, the study analyzes the linguistic preferences, headlines, visuals and news sources used in fire news. Based on Teun A. Van Dijk's Critical Discourse Analysis method, the news on the front pages of Akşam, Hürriyet, Sabah, Sözcü and Türkiye newspapers dated January 22, 2025 were analyzed at both macro and micro structure levels. The findings of the study revealed that there were discursive differences between the newspapers, with some newspapers using emotional and sensationalist discourses emphasizing the dramatic aspect of the event, while others presented a critical and questioning framework. The study concluded that there were significant differences between newspapers in terms of source diversity, visual use and discursive preferences.

Keywords: Journalism, Media, News, Crisis Journalism, Media Discourse

¹ Corresponding Author: Dicle University, meryem_tolan@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-1896-3393

GİRİŞ

Krizler; çoğunlukla önceden öngörülemeyen, aniden ortaya çıkan ve toplumsal düzeni bozan önemli olaylardır (Kalender & Kazaz, 2021). Dolayısıyla kriz hem beklenmedik bir zamanda gerçekleşmesi hem de neden olduğu ciddi toplumsal etkilerle tanımlanmaktadır. Buldukları (2015), afetin doğal, biyolojik, kimyasal veya teknolojik kaynaklı olabildiğini, afet konusunun geniş bir yelpazede ele alınabileceğini, doğa olaylarından kaynaklanan sel, göçük, deprem gibi olayların yanı sıra terör eylemleri, büyük yangınlar, biyolojik veya kimyasal ajanların kullanımı gibi felaketlerin de afet kapsamında kabul edildiğini ifade etmiştir (akt., Usanmaz & Köse, 2019, s. 42). Dolayısıyla, bir otelde büyük çaplı bir yangının çıkması ve özellikle de can kaybı, yaralanma, yoğun maddi hasarın olması gibi unsurları içeriyorsa, bu olayı afet kapsamında değerlendirmek gerekmektedir.

Geçmişten günümüze hem ulaşım hem de iletişim teknolojilerinde yapılan gelişmeler, haberin hızını ve haberin doğasını dönüştürmektedir (Geyik, 2021). Haberin üretimi sadece insan kaynaklarına değil, aynı zamanda teknolojik imkanlara da bağlıdır. Bu durum, haberin içeriğini ve sunuluş biçimini etkilemektedir. Haberler, bireyin psikolojik ve sosyolojik ihtiyaçlarını karşılayarak, onu toplumsal iletişim ağına dahil etmektedir. Bu nedenle haber alma ve verme, üretim, sunum ve algılama süreçleriyle şekillenen karmaşık ve çok yönlü bir süreçtir (Yurdigül, 2014). Haber üretim sürecinde, gazetecinin aslında her zaman dikkatli olması gerekmektedir. Ancak, kriz dönemlerinde meydana gelen olayların haberleştirilmesinde gazeteci daha özenli olmalıdır. Zira bu dönemde okuyucu, kendisine medya aracılığıyla ulaşan her bilgiyi gerçek olarak algılayacaktır. Gazetecinin elde ettiği bilgileri doğrulaması, özellikle yanlış bilginin yayılmasının önüne geçilmesi noktasında büyük önem arz etmektedir (Çağlar & Demirel, 2023: 511). Budak (2023), Türk medyasının afet ve kriz dönemlerinde yeni bir habercilik diline ihtiyaç duyduğuna dikkat çekerek; abartı, sansasyonel dilden uzak, travmatik öğelerden sıyrılmış ve duygu yoğunluklu bir yaklaşımdan bilgi temelli bir anlayışa dönülmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Kriz veya felaket dönemlerinde, insanlarda derin bir endişe olmakta, olayla ilgili gerçek bilgilere ulaşabilmek ve olayı anlayabilmek adına enformasyona ihtiyaç duyulmaktadır. Kriz dönemlerinde haberciliğin toplumsal önemi büyüktür. Krizin birbiriyle etkileşim içinde ele alınması gereken toplumsal haber ihtiyacı (izleyici), yetkili kişi ve kurumların müdahaleleri ve habercilik pratikler (medya) olmak üzere üç temel tarafı bulunmaktadır. Krizle ilgili üç temel unsur ön plana çıkmaktadır. Bunlar (Çaplı & Taş, 2010):

- Kriz, kamu kuruluşlarının, kamu yararı ve insani değerler doğrultusunda etkin şekilde harekete geçmesini,
- Haberciler için bilgi akışının doğru yönetimini,
- Kesintisiz kamu iletişimi, sürecin aktörleri arasında etkileşimini gerektirmektedir.

Medyanın özellikle afet olaylarının gerçekleştiği dönemlerde, yani hassas dönemlerde bilgiyi nasıl aktardığı oldukça önemlidir. Medyanın temel sorumluklarından biri toplumu bilgilendirmektir. Bu dönemlerde, haberin dili ve kullanılan görseller büyük önem arz etmektedir. Çünkü kullanılan başlıklar ve kavramlar; insanların tedirginlik, korku ve panik yaşamasına neden olacaktır. Medyanın bu tür kriz dönemlerinde, mesleki etik çerçevesinde hareket etmesi ve bu doğrultuda yayın yapması oldukça önemlidir (Demir & Balcı, 2019). Kriz anlarında bilginin hızlı bir şekilde paylaşılma isteği, yani hız baskısı, habercileri doğrulukla hız arasında ikileme düşürmektedir. Doğrulanmamış bilgilerin acele bir şekilde habere dönüştürülerek yayımlanması, panik ve bilgi kirliliğine yol açabilmekte, dolayısıyla krizi derinleştirebilmektedir. Kriz dönemlerinde gazeteci, olay yerinden gelen her bilginin doğrulundan emin olmalı, trajik bir olayda tanıklık eden kişilerle ya da bizzat olayı yaşayan kişilerle görüşürken ve soru yöneltirken, mağdurların içinde buldukları üzüntüyü ve acıyı göz önünde

bulundurulmalı, soruları yanıtlamak istemeyen kişilere anlayış gösterilmeli ve bu konuda ısrarcı olunmamalıdır (Çaplı & Taş, 2010). Sosyal medya kriz anlarında bilgiyi hızlı bir dolaşıma sokmakta, ancak bu durum yanlış bilginin ve panik durumunun yayılmasına neden olmaktadır (Anar, 2021). Son yıllarda dijital medyaya ilgi artsa da özellikle kriz ve afet zamanlarında, insanlar temel haber kaynağı olarak geleneksel kitle iletişim araçlarına başvurmaktadır (Sancı & Çobaner, 2021). Dijital medya; özellikle gündelik haber takibinde ve hızlı bilgi akışı noktasında önemli bir rol oynasa da kriz ve afet dönemlerinde televizyon, radyo ve gazeteler gibi geleneksel kitle iletişim araçları hâlâ önemli bir kaynak olarak kabul edilmektedir. Burada, geleneksel medya kuruluşlarının genellikle haberlerin doğruluğunu teyit etmede, profesyonel gazetecilik süreçlerine sahip olması önemli bir etkidir. Çünkü kriz anlarında hızlı, ama doğru bilgiye ulaşmak her zaman öncelikli olmalıdır. Her medya kuruluşunun kendi yayın politikası olsa dahi, yayın süreci çok yönlü bir organizasyonu gerektirmektedir. Ancak kriz anlarında olağandışı gelişmeler, rutin akışı bozmakta ve yayın sürecinde hızlı ve esnek karar almak gerekmektedir (Coşkun, 2020).

Yangın olaylarına yönelik literatüre bakıldığında, Simge Deniz Demirel (2023), orman yangını haberlerinin genellikle yangına müdahale ve kontrol altına alma süreçlerine odaklandığını belirtmektedir. Demirel, bu haberlerin toplumu harekete geçirme ve risk konusunda uyardıktan çok, genel bilgilerle sınırlı olduğunu aktarmıştır. Bahar Kayıhan (2020), “Dış Politikanın Medya Dolayımı Hiper-Gerçek İnşası: Suriye’deki Patlama ve Yangın Olaylarının Haberlere Yansımaları” adlı çalışmada, Suriye’de yaşanan patlama ve yangın olaylarının Türkiye ve Suriye haber kaynakları tarafından nasıl haberleştirildiğini irdelemiştir. Çalışmada, Türkiye’nin ve Suriye’nin olayların farklı şekillerde haberleştirildiği, haberlerin bağlamlarının farklı olduğu, başlıkların, haber girişlerinin, haber kaynaklarının, kelimelerin, cümle yapılarının, kullanılan fotoğrafların ve aktarılan istatistiklerin ülkelerin dış politikaları ile paralel doğrultuda seçimler olduğu bulguları tespit edilmiştir. Sonya Sachdeva ve Sarah McCaffrey (2022) çalışmalarında, orman yangını haberlerinin medyada nasıl ele alındığını kapsamlı bir şekilde incelemişlerdir. Çalışmada, medyanın orman yangınlarını genellikle yıkıcı ve olumsuz olarak sunduğu, medya kuruluşlarının yangın haberlerinde daha dengeli ve bilgilendirici bir yaklaşımla hareket etmeleri gerektiği vurgulanmıştır. Zamarreño-Aramendia ve arkadaşları (2020) “Social-Media Analysis for Disaster Prevention: Forest Fire in Artenara and Valleseco, Canary Islands” adlı çalışmalarında doğal afetler sırasında anlık bilgi aktarımı noktasında sosyal medyanın önemine dikkat çekmişlerdir. Sutton, Palen ve Shklovski (2008), çalışmalarında afet döneminde sosyal medyanın önemine değinerek bu tür platformların önemli bir bilgi kaynağı haline geldiğini ifade etmişlerdir. Literatür taramasında, afet haberciliği adı altında özellikle deprem haberlerine yönelik birçok çalışmanın olduğu belirlenmiştir. Ancak, yangın haberlerine yönelik oldukça az çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Bu çalışma, birçok kişinin hayatını kaybettiği ve yaralandığı bir yangın olayını ele alması bakımından önemlidir. Çalışmada, bu kriz döneminde, medyanın nasıl bir rol üstlendiği ve yangın olayını nasıl yansıttığı irdelenmiştir. Olay, 21 Ocak 2025 Bolu’da, Kartalkaya Kayak Merkezi’nde bulunan bir otelde gerçekleşmiş olup, çıkan yangın birçok can kaybına ve yaralanmaya neden olmuştur. Çalışmada, medyanın yangın haberlerine yönelik haber söylemini belirleyebilmek amacıyla Van Dijk’in eleştirel söylem çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır. Örneklem olarak belirlenen *Sabah*, *Hürriyet*, *Sözcü*, *Türkiye* ve *Akşam* gazetelerinin 22 Ocak 2025 tarihinde otel yangınıyla ilgili yapmış oldukları haberler, belirlenen yöntem çerçevesinde derinlemesine incelenmiştir. Çalışma çerçevesinde 3 temel soru oluşturulmuştur:

1. Otel yangınına ilişkin gazeteler arasında söylem farklılıkları var mıdır?
2. Yangın haberlerinde, okuyucuyu endişeye sürükleyici ve okuyucuda aşırı korku uyandırıcı sansasyonel başlıklara yer verilmiş midir?

3. Haberde, kaynak çeşitliliği nasıldır? Olay yeri tanıklarına ve uzman görüşlerine yer verilmiş midir?

1. Söylem ve Söylem Analizi

Söyleme ilişkin Benveniste, Foucault, Fiske ve Agger gibi isimler önemli değerlendirmeler yapmışlardır. Benveniste (1971) söylemi, yalnızca bir anlatım değil, aynı zamanda bir etkileme amacı taşıyan bir iletişim biçimi olarak tanımlamıştır. Yani söylem, konuşmacının dinleyiciyi etkilemek istediği her türlü ifadedir. Foucault (1972), söylemi bir ibareler dizisi olmaktan öte bir şey olarak değerlendirirken; Fiske (1988), bir konu alanı, toplumsal bir mekân ve özgül bir toplumsal kümenin çıkarlarının desteklenmesi olarak açıklamıştır. Agger (1990) ise söylemi, yazılı ve sözlü olan her şey olarak ifade etmiştir (akt., Mutlu, 2012, s. 280).

Althusser, bilimsel söylem ile ideolojik söylemi ayırt etmektedir. Althusser'e göre, ideolojik söylem mevcut düşünsel yapıları meşrulaştırırken, bilimsel söylem ise nesnel bilgi üretmeyi ve kavramsal tutarlılığı hedeflemektedir (Althusser & Balibar 1970, akt., Mutlu, 2012, s. 281).

Çelik (2021: 49), söylem analizini kuramsal düşünceden anlamlı ve nitel yaklaşımlara geçişi sağlayan bir yöntem olarak tanımlamaktadır.

Açan (2023: 87), eleştirel söylem çalışmalarının, 1991 yılında Amsterdam'da düzenlenen bir sempozyumda, Teun Van Dijk, Norman Fairclough, Gunther Kress, Theo van Leeuwen ve Ruth Wodak'ın katılımıyla ortaya konulduğunu belirtmektedir. Söylem analizinde önemli bir isim olan Teun Van Dijk (1983), dil çalışmalarında ağırlığı tek tek sözcüklerin, deyimlerin ya da cümlelerin incelenmesi, dilin fiili kullanım biçimlerinin yapılarının ve işlevlerinin çözümlenmesi gerektiğini ifade etmiştir (Akt. Mutlu, 2012, s. 281-282). Teun Van Dijk (1980), haberi kamu söylemi olarak görmekte ve haber söyleminin temel yapısını belirlemede bağlamsal etkenlerin önemini vurgulamaktadır (akt. Özer, 2011, s. 83). Van Dijk'in yaklaşımı, söylem, biliş ve toplum arasında kurulan etkileşim üzerine temellenmektedir. Dolayısıyla, söylem sadece dilsel bir yapı değil, aynı zamanda bireylerin bilişsel yapılarını şekillendirmektedir (Yardım, 2019).

Van Dijk (2009), haber yapısının ideolojilerinin haber söyleminde nerede ve nasıl ortaya çıktığını gösterdiğini belirtmiştir. Van Dijk, gazetecilerin, haberleştirdikleri olaylara dair kişisel zihin modellerinin, haber üretim sürecindeki tüm aşamaları doğrudan etkilediğini ve bu sürecin gazetecilerin içinde buldukları sosyal ve politik bağlama ilişkin algıları tarafından şekillenen bağlam modelleri aracılığıyla kontrol edildiğini belirtmektedir. Van Dijk'e göre bu bağlam modelleri, haberlerin üretildiği yeri, zamanı, muhabiri, haber aktörleri, editörleri, amaçları ve gazetecilerin sahip olduğu sosyal bilgileri ve ideolojileri kapsamaktadır. Gerçek yaşamda meydana gelen olaylar, gazeteci tarafından belirli bir anlatı biçimiyle yeniden yapılandırılmaktadır. Burada haber, sadece aktarmaktan ibaret değildir. Habere konu olan olayın nasıl anlatıldığı da oldukça önemlidir. Haber söylem analiziyle birlikte, habere yapılan anlatı müdahalelerin belirlenmesini sağlamaktadır. Söylem analizi, habercilik pratiğinin daha etik ve kapsayıcı olmasında etkili olmaktadır (Gürses, 2017). Sabahçı (2023), haber üretiminin ideolojisinin, yalnızca haber dili ve içeriğiyle sınırlı olmadığını, aynı zamanda haberi toplama süreci, kaynaklarla iletişim ve teknolojinin kullanımını da kapsadığını belirtmiştir.

Özer (2022), eleştirel söylem çözümlemesinin kapsamının, yalnızca dil temelli olmadığını, eleştirel söylem çözümlemesine göre söylemlerin, sosyal yaşamın yapılanmasında hizmet eden görece durağan dil kullanımı olduğunu, ayrıca eleştirel söylem çözümlemesinin tek bir kuramsal çerçeve ya da yöntemle de sahip olmadığını belirtmiştir. Eleştirel söylem çözümlemesiyle toplumsal güç ilişkileri ve ideolojik yapıları görünür kılmakta ve güç, hegemonya, sınıf, cinsiyet, yeniden oluşturma, dönüştürme, gelenek ve sosyal yapı gibi temaları ön olana çıkarmaktadır (Nergiz, 2021). Fairclough ve

Wodak (1997: 45) eleştirel söylem çözümlemesinin ana ilkelerini şu şekilde sıralamıştır (akt. Nergiz, 2021, s. 4):

- Eleştirel söylem analizi, sosyal problemlere değinmektedir.
- Güç ilişkileri, söylemseldir.
- Söylem, toplum ve kültürü oluşturmaktadır.
- Söylem, ideolojik çalışmadır.
- Söylem, tarihseldir.
- Metin ve toplum arasındaki bağ dolaylıdır.
- Söylem çözümlemesi, yorumlayıcı ve açıklayıcıdır.
- Söylem, sosyal eylemin bir formudur.

Eleştirel söylem analizi, medya çalışmalarında sıklıkla kullanılmaktadır. Metin, yorum ve analiz olmak üzere üç boyutlu bir yöntem olan eleştirel söylem analizi, söylemin yalnızca dilsel yönünü değil, aynı zamanda toplumsal ve ideolojik bağlamını da incelemektedir. Söylem analizi disiplinler arası bir yaklaşımı benimsemektedir (Kılıçaslan, 2020). Eleştirel söylem analizi, sadece metinle sınırlı değildir, aynı zamanda görsel malzemeleri de kapsamaktadır. Gazetelerdeki fotoğraflar, televizyondaki habere dair görüntüler, afişler, dijital medya ortamındaki görseller de söylemin bir parçasıdır. Ayrıca, eleştirel söylem analizi; çağdaş, sosyal ve kültürel dönüşümleri anlamada güçlü bir yöntemsel araç olarak kabul edilmektedir (Demir, 2020).

2. Amaç ve Yöntem

Bu çalışmada, yangın haberlerinin sunumlarında söylem farklılıklarını ortaya koyabilmek amaçlanmıştır. Çalışmada, gazetelerin söylem farklılıklarını tespit edebilmek için Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi yöntemi uygulanmıştır. Van Dijk (1988), söylem çözümlemesi makro ve mikro yapı olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Makro yapıda, haberlere yönelik tematik ve şematik çözümleme uygulanmaktadır (akt. Özer, 2011, s. 83). Makro yapıda çözümleme yapılırken, tematik yapı bağlamında haberin başlıkları, girişleri ve fotoğraf incelenirken, şematik yapı bağlamında ise kaynakları, ardalan ve bağlam bilgisini ve olay taraflarının yorumları ele alınmaktadır. Mikro yapı çözümlemesine cümle yapıları, kullanılan kelimeler ve haberin retorikliği incelenmektedir. Sentaktik çözümleme kapsamında ise cümle yapıları, bölgesel uyumda nedensel, işlevsel ve referansal ilişkiler analiz edilmektedir. Haberde kullanılan fotoğraflar, inandırıcı bilgiler veya görgü tanıklarının ifadeleri gibi detaylar, haber retorikliği başlığı altında ele alınmaktadır (akt. Özer, 2011, s. 83-85). Dolayısıyla makro yapıda, bir söylemin genel teması, mesajı ve söylemin ne hakkında olduğu irdelenirken, mikro yapıda söylemin dilsel ve biçimsel öğeleri, hangi sözcüklerin kullanıldığı, cümle yapıları ve anlatım biçimleri olarak ne tercih edildiği irdelenmektedir.

Sabah, *Hürriyet*, *Sözcü*, *Türkiye* ve *Akşam* gazeteleri bu çalışma kapsamında ele alınıp, analiz edilmiştir. Gazeteler, tiraj ve farklı hedef kitleye sahip olmaları bakımından uygun görülüp seçilmiştir. Gazetelerin 1. sayfalarında yer alan yangın haberleri Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmada, 22 Ocak 2025 tarihinde örneklem olarak belirlenen gazetelerin ilk sayfalarında yer alan Kartalkaya otel yangınıyla ilgili haberler incelenmiştir.

3. Bulgular

Bu çalışmanın amacı çerçevesinde, *Sabah*, *Hürriyet*, *Sözcü*, *Türkiye* ve *Akşam* gazetelerinde yer alan yangın haberleri, Van Dijk'in eleştirel söylem analizi çerçevesinde ele alınarak incelenmiştir.

3.1. Akşam Gazetesi Eleştirel Söylem Analizi

Şekil 1. Akşam Gazetesi (22 Ocak 2025)

22 Ocak 2025 tarihinde *Akşam Gazetesi*'nde otel yangınıyla ilgili yer alan haber, Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi çerçevesinde makro ve mikro yapılarına göre analiz edilmiştir. "*Kartalkaya'da otel faciası*" manşeti, olayın trajik boyutunu vurgulamaktadır.

Sözcük seçiminin '*facia*' olarak belirlenmesi, felaketin kontrol dışı ve kaçınılmaz olduğu noktasında okuyucuda bir algı oluşturmaktadır. "*İhmaller zinciri*", "*76 ölü 51 yaralı*" gibi başlıklar, tematik yapı bağlamında incelendiğinde dikkat çekmektedir. "*İhmaller zinciri*", sorumluluk tartışmasını gündeme getirmektedir. "*76 ölü 51 yaralı*" başlığında ise, sayısal verilerle olayın dramatik etkisi artırılmıştır.

Haberde kullanılan bazı başlıklar, duygusal etkisi yüksek ve dramatik başlıklardır. Bu tür başlıklar okuyucuda tedirginlik, korku ve endişe uyandırmaktadır:

"Camlarda 'yardım edin inemiyoruz' çıığı"

"Çarşaflardan ip yapıp kurtulmaya çalıştılar"

Haber girişine bakıldığında, olayın zamanına dikkat çekildiği (gece yarısı) ve olayın dramatik ve çarpıcı bir şekilde sunulduğu tespit edilmiştir. Haberde kullanılan görsellerde, yanan otel binasına, camlardan sarkan insanlara ve ağlayan kadına yer verilmesi dramatik yapıyı güçlendirmektedir.

"Bolu Kartalkaya Kayak Merkezi'nde 238 kişinin konakladığı 12 katlı otelde gece yarısı başlayan ve 10 saatte kontrol altına alınabilen yangın faciaya dönüştü"

Haber şematik yapı kapsamında incelendiğinde, ana olaya yer verildiği görülmüştür. Haber kaynakları incelendiğinde resmî kaynakların ve görgü tanıklarının açıklamalarının aktarıldığı belirlenmiştir. Haberde uzman görüşüne yer verilmemiştir. Görgü tanıklarının ifadeleri şöyledir:

"Yangın merdiveni bulamayan eşim pencereden atladı"

Haberde, ardaan bilgisine yer verilmiştir. Sömestr tatili nedeniyle, otelin dolu olduğu, yangın çıkış saatinin gece yarısı olduğu ve 12 katlı binada iki yangın merdiveni bulunduğu, ancak binanın içinde olduğu gibi bilgiler aktararak olay bağlandırmıştır. Haberde devlet yetkililerine ve mağdurlara yer verildiği görülmektedir.

Yangın olayına ilişkin haber mikro yapı bağlamında incelendiğinde, sözcük seçiminin '*facia, çığlık, can pazarı, yardım edin, kurtulmaya çalıştılar, ölü ve yaralı*' gibi duygusal yüklü kelimelerden oluştuğu görülmüştür.

Duygusal anlatım, kullanılan görsel ve görgü tanıkları gibi unsurlar haberin retorikini etkilemektedir. Haberde görgü tanıklarına yer verilmesi ve olaya ilişkin fotoğraflara yer vermesi haberin retorikini artırmıştır. Haberde mağdurun tanıklığına yer verilmesi ve olayı doğrudan aktarması, okuyucunun duygusal bağ kurması noktasında oldukça etkilidir. Haberde yer alan görgü tanığının ifadesi şöyledir:

"Kızımın duman içinde kapıya koştuk, eşim çıkışı bulamayınca pencereden aşağı atlayarak kurtuldu. Hiç alarm sesi duymadık, alarm olsa daha hızlı hareket edebilirdik"

3.2. Hürriyet Gazetesi Eleştirel Söylem Analizi

Şekil 2. Hürriyet Gazetesi (22 Ocak 2025)

Hürriyet Gazetesi, "Büyük ihmale 76 can" ana manşetiyle dikkat çekmektedir. Hürriyet Gazetesi, haber söyleminin merkezine 'ihmal' kavramını yerleştirmiştir. İhmal kavramı, doğrudan bir sorumluluk iması barındırmaktadır. 'Can' kelimesi, ölüm sayısını nesnelleştirmeden olayın insani boyutuyla verilmesini amaçlamaktadır. Haberin üst başlığında ise "Kartalkaya'da sömestr faciası" ifadesi bulunmaktadır. Özellikle sömestr döneminin bu başlıkta vurgulanması olayın trajedi etkisini artırmaktadır. Alt başlıklara bakıldığında ise olayın ardındaki temel nedenler ve olayın sorumlularının sorgulandığı görülmektedir:

"İhmali olanlar hesabını verecekler"

"Yamaca bakan cepheden söndürme yapılamadı",

"Kim sorumlu tartışması"

Haberin giriş kısmında neden-sonuç ilişkileri kurulmuştur:

"Bolu Kartalkaya'daki Grand Kartal Otel'in yangın merdivenleri standartlara uygun değildi... Yangın alarmı ve duman sensörleri çalışmadı... Bölgede itfaiye yoktu..."

Bu ifadelerle olay, kurumsal ihmaller neticesinde yangının meydana geldiği noktasında, temalandırılmıştır. Bu durum, haberin daha eleştirel bir çerçevede sunulduğunu göstermektedir.

Haberde, olaya ilişkin görüntüler incelendiğinde, müşterilerin yangından kaçmak için camdan sarkıttıkları çarşaf fotoğrafları ve yanan otel binasının görselleri yaşanan trajediyi yansıtmaktadır. Haberde, ayrıca yangında hayatını kaybeden kişilerin fotoğraflarına da yer verilmiştir. Fotoğrafların verilmesi, haberin kişiselleştirilmesine ve empatik bağ kurma noktasında etki etmektedir. Haber içeriğinde muhabirlerin olay yerinde olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla haberin doğruluğu ve olayın önemi vurgulanmıştır.

Haberin şematik yapısı incelendiğinde ana olay, Kartalkaya'daki Grand Kartal Otel'de çıkan yangında 76 kişinin ölmesi ve 51 kişinin ise yaralanmasıdır. Haberde, bu olayda otelin yangın merdiveni, alarm, duman sensörü, tahliye planı gibi güvenlik önlemleri noktasında eksikliklerin olması ve bölgedeki itfaiye yetersizliği temel sorun olarak sunulmuştur.

Haber kaynakları resmî kaynaklar ve muhabirlerden oluşmaktadır. Haberde, muhabirler olay yerinden doğrudan aktarım yapmışlardır. Haberde, sömestr yoğunluğu, yangının gece saatlerinde çıkması, otelin konumu, binanın ahşap malzeme ile kaplanmış olması gibi bilgilere yer verilmiştir. Haberde *"geceliği 30 bin TL"* ibaresi dikkat çekmektedir. Haberde bu ifadeyle, verilen otel ücreti karşılığında yeteri kadar güvenliğin alınmadığı ima edilmiştir. Haberde devlet yetkilileri, başsağlığı dilemekte ve olayla ilgili ihmali ve kusuru olanlara yönelik hukuk önünde hesap sorulacağı aktarılmıştır. Haberde oteli yönetenlerin ifadeleri yer almamıştır.

Haberin mikro yapı bağlamında sentaktik çözümlenmesi yapıldığında, cümle yapılarının etken çatılı cümlelerden oluştuğu dikkat çekmektedir. Cümlelerin kısa, açık, duygusal ve nedensel yapıda olduğu görülmektedir.

"Yangın merdivenleri standartlara uygun değildi."

"Bu zincirleme ihmaller yüzünden 76 canımızı kaybettik."

Haberin sözcük seçimine bakıldığında hem teknik hem de duygusal anlam alanlarını birleştiren ifadelerin kullanıldığı belirlenmiştir:

"İhmal"

"Uykuda yakalandılar"

"Hayatını kaybetti"

"Yamaca bakan cepheden söndürme yapılamadı"

Haberde *"Büyük ihmale 76 can"* başlığında kullanılan *"can"* terimi, *"kişi"* terimine göre daha duygusal bir anlam taşımaktadır. Haber metin içinin bütünlüğünün güçlü olduğu görülmektedir. *"Uykuda yakalandılar"* ve *"odadan çıkamadılar"* gibi başlıklar aynı çerçevede toplanmıştır.

Haberin retorik yapısı incelendiğinde *"76 can"* ve *"30 bin TL"* gibi sayısal ifadeler kullanılarak, dramatik bir etki oluşturmuştur. Haberde 30 bin TL karşılığında güven eksikliği, yangından kurtulma çabası ve çaresizlik gibi kavramlar ön plana çıkarılarak karşıtlıklar sunulmuştur. Haberde ayrıca yangında hayatını kaybedenlerin fotoğraflarına, ailelerin kimliklerine ve yaşlarına yer verilmiştir.

3.3. Sabah Gazetesinin Eleştirel Söylem Analizi

Şekil 3. Sabah Gazetesi (22 Ocak 2025)

Sabah Gazetesi, 22 Ocak 2025 tarihinde yayınlanan ilk sayfası makro yapı çerçevesinde incelenmiştir. Yaşanan otel yangını, gazetenin manşetinden sunulmuştur. Haberin tematik yapı bağlamında ana başlığı, üst başlığı ve alt başlıklarına bakıldığında şu bilgilere ulaşılmıştır.

Ana başlık: *“İhmalle Gelen Facia”*

Üst başlık: *“Başın sağolsun Türkiye-76 ölü, 51 yaralı”*

Alt başlık: *“Sorumlular hesap verecek”, “sömestr tatili için gelmişlerdi”, “işletme sahibi ve 8 şüpheli gözaltında...”, “insan hayatı bu kadar ucuz mu?”, “çarşafı bağlayıp ailesini kurtardı”.*

Haberin ana başlığı, yangının ortaya çıkma nedenini açık bir şekilde *“ihmal”* olarak tanımlamıştır. Bu durum haberin çerçevesini belirlemiştir. Üst başlıkta ise ulusal yas çağrısı içeren dramatik duyguya vurgu yapan bir ifade kullanılmıştır.

Haberin giriş cümlesine bakıldığında, felaketin boyutu ulusal ölçekte duyumsatmakta ve toplumsal travmayı tanımlamaktadır.

“85 milyonun yüreğini yaktı”

“76 canı hayattan koparan...”

Haberin ana olayı, Kartalkaya’daki bir otelde sömestr tatil döneminde meydana gelen büyük çaplı yangın olarak sunulmuştur. Haberde 76 ölü, 51 yaralıyla sonuçlanan olayın ihmaller zincirinden kaynaklandığı yönünde ifadeler yer verilmiştir.

Haberde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın *“sorumlular hesap verecek”* açıklamasına yer verilmiştir. Dolayısıyla aktarılan açıklama ile devletin çözüm vaadi simgelenmiştir. Haberin kaynaklarından biri de görgü tanıkları ve hayata kalanlar olmuştur. Örneğin Eylem Şentürk, Ömer Sarı ve Atakan Yelkovan gibi isimlerin ifadelerine yer verilerek, olayın insani boyutunu aktaran duygusal tanıklıklar sunulmuştur.

Haberin arda ve bağlam bilgisinde olayın sömestr tatilinde yaşandığı, yangının sabaha karşı saat 03:21’de çıktığı ve 04:15’te itfaiyenin müdahale ettiği bilgisi verilmiştir. Yangın söndürme sisteminin devreye girmediği ve yangın alarm sisteminin çalışmadığı gibi iddialar, önemli bağlam öğeleridir. Tarafların olayı değerlendirmesi noktasında haber incelendiğinde, devlet yetkililerine ve mağdurlara yer verildiği görülmektedir.

Haber, sentaktik çözümlemesine göre incelendiğinde kısa ve imalı cümlelere yer verildiği belirlenmiştir. Bu cümleler sade, ancak güçlü yüklemle kamuoyu oluşturma amacı taşımaktadır:

“76 canı hayattan koparan...”, “insan hayatı bu kadar ucuz mu!”

Haberin her bir paragrafı, haberin yönünü bütünsel şekilde açıklamaktadır.

Haberde *“facia”, “yürek yakan”, “76 canı hayattan koparan”, “denetimsiz” ve “ihmaller zinciri”* gibi dramatik ifadeler kullanılmıştır.

Haberde retorik açıdan güçlü bir duygu dili kullanıldığı belirlenmiştir. Ağlayan insanlara, ailelere ve yangın görüntülerine yönelik görseller sunulmuştur.

3.4. Sözcü Gazetesi Eleştirel Söylem Analizi

Şekil 4. Sözcü Gazetesi (22 Ocak 2025)

Sözcü Gazetesi, yaşanan yangın olayına ilişkin haberini 22 Ocak 2025 tarihinde manşetten vermiştir. Makro yapı çerçevesinde haberin ana başlığına bakıldığında *“facianın hesabını kim verecek”* ifadesinin yer aldığı görülmektedir. Üst başlıkta ise ortak duygusal kayba vurgu yapılmıştır. Duygu yoğunluğu yüksek ve dramatik bir ifadenin kullanıldığı görülmektedir:

“Kartalkaya’daki otel yangını yüreğimizi yaktı”

Haber başlıkları incelendiğinde ise yetkililere yönelik eleştirinin mevcut olduğu görülmektedir.

“Sorumluluk alan bir yetkili yine çıkmadı!”

Haberin girişi şu şekilde yapılmıştır:

“Acı haber Bolu’dan geldi. Sömestr tatili için gelenlerle dolu Grand Kartal Otel yandı. Giriş kattaki mutfaktan yükselen alevler 12 katlı binayı sardı. Saatlerce can pazarı yaşandı...”

Haberin girişinde olayın yeri, zamanı ve oluşturduğu etki bir arada sunulmuştur. Ateşin 12 katlı binayı sardığı ve can pazarı haline gelen durum tasvir edilmiş ve dramatik bir aktarımla olay aktarılmıştır.

Haberde yer verilen fotoğraflar incelendiğinde, otelin alevler içindeki görüntüsünün büyük puntolu başlıkla bütünleştiği dikkat çekmektedir. Görsellerde olayda kurtarma çabalarını gösteren görseller verilmiştir. Görsellerde ayrıca hayatını kaybeden bir ailenin (Türkmen ailesi) görselinin olması, yangın neticesinde yaşanan kaybın somutlaşmasını sağlamıştır.

Haberde yangının gece saatlerinde çıkması, itfaiyenin 45 dakika sonra olay yerine ulaşabildiği, yangın alarmı, duman dedektörleri, yağmurlama sisteminin çalışmaması ve yangın merdiveninin kapalı olması gibi bilgilere ilişkin detaylar ve ardaan bilgisi aktarılmıştır. Bu bilgiler, sistemsel bir ihmâl zincirinin anlatısına katkı sunmaktadır. Haberde Nedim Türkmen'in ailesinin hayatını kaybetmesi dramatik biçimde aktarılmıştır.

Haberde, ölenlerin kimliklerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Haberde, ayrıca otel sahibinin gözaltına alındığı bilgisine yer verilmiştir. Haberde, olay nedeniyle devlet yetkililerinden istifa eden ya da sorumluluğu üstlenen kimsenin olmadığı vurgulanmıştır:

“Suçlama var istifa yok”

Mikro yapı bağlamında haber incelendiğinde, genellikle edilgen yapılı cümlelerin kullanıldığı görülmektedir:

(“yangın alarmı çalışmadı”, “itfaiye 45 dakika sonra geldi”)

“Facia”, “acı haber”, “can pazarı”, “yürek yakan” gibi duygusal ifadelerin yanı sıra *“sorumluluk almadı”, “hesabını kim verecek”* gibi eleştiri içerikli ifadelerin olduğu belirlenmiştir.

Haberin görselleri incelendiğinde alevler içerisinde otel fotoğrafı görülmekte, metin içi ifadelerle görsellerin bütünleştiği görülmektedir.

Haberler genel olarak incelendiğinde, makro yapıda sorgulayıcı ve dramatik bir çerçevede çizildiği, olayın meydana gelmesinde ihmallerin olduğu ve buna ilişkin detayların sunulduğu ortaya koyulmuştur.

3.5. Türkiye Gazetesi Eleştirel Söylem Analizi

Şekil 5. Türkiye Gazetesi (22 Ocak 2025)

Türkiye Gazetesi'nin 22 Ocak 2025 tarihli Kartalkaya Otel yangını haberinin söylem analizi yapılmıştır. Haberin ana başlığındaki *“dehşet oteli”* ifadesi dikkat çekmektedir. Dehşet kelimesi, dramatik bir anlatım içermekte, olayın büyüklüğüne vurgu yapmaktadır. *“Hesabını soracağız”* alt başlığıyla, haberde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın sözlerine yer verilmiş, hesap sorma görevinin doğrudan devletin üstlendiği aktarılmıştır. Haber metninde diğer vurgulu başlıklar ise şunlardır:

“Tedbirler yetersiz miydi?”

“Can pazarında camdan atlayanlar oldu”

“Alarm sesini duyan yok”

“Acımız büyük milletimizin başı sağ olsun” (simgesel siyah kurdele)

“Tedbirler yetersiz miydi?” ifadesi soru biçiminde ve doğrudan itham değildir.

Haberin giriş kısmı şu şekilde oluşturulmuştur:

“Bolu Kartalkaya’da 238 tatilcinin konakladığı otel, müşteriler uykudayken alev topuna döndü...”

Haberde yer, zaman ve mağdurlar belirtilmektedir. Metinde “uyurken yakalanma” ve alev topuna dönme” gibi ifadeler, okuyucular açısından duygusal şiddeti artırmaktadır.

Alevler içinde olan otelin görselin sunulduğu görülmektedir. Bu durum, yüksek dramatik etkiyi artırmaktadır. Yangın nedeniyle hayatını kaybeden çocukların ve aile bireylerinin fotoğrafları, mağduriyeti görselleştirmektedir.

Şematik yapıda ana olay, otelde çıkan yangın sonucu 76 kişinin ölmesi ve 51 kişinin yaralanmasıdır. Haberde, binanın iç ve dış kaplamasının ahşap olduğu ve yangının hızla yayıldığı, alarmın çalmadığı yönünde teknik eksikliklerin olduğu bildirilmiştir.

Haber kaynaklarına bakıldığında, görgü tanıklarına ve kurtulanlara yer verildiği görülmektedir. Burada olayın dehşeti aktarılmaktadır. Haberde DNA testiyle kimliklerin açıklanacağı bildirilmiştir. Dolayısıyla adli kaynağın da haberde olduğu tespit edilmiştir. Haberde, otel yönetimine yönelik ihmaller ve teknik eksiklikler üzerinden ima bulunmaktadır. Mağdurlar ise görseller ve dramatik cümlelerle temsil edilmektedir.

Türkiye Gazetesi’nin mikro yapı bağlamında sentaktik çözümlemesi yapılmıştır. Buna göre, haberin cümle yapılarının çoğunlukla kısa ve net olduğu görülmüştür:

“Alarm sesini duyan yok”

“İçi ve dışı ahşap...”

“Dehşet”, “alev topuna döndü”, “can pazarı”, “camdan atlayanlar” gibi ifadelerin kullanıldığı, dolayısıyla haberdeki duygusal yoğunluğun yüksek olduğu belirlenmiştir.

“Acımız büyük, milletimizin başı sağ olsun”, ifadesiyle toplumsal birliktelik çağrısı yapılmıştır.”

Haberde sorumluluk net olarak bir kuruma yüklenmemekte ve kullanılan dramatik imgelerle toplumsal birlik duygusu pekiştirilmektedir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, 21 Ocak 2025 tarihinde Bolu Kartalkaya'daki bir otelde meydana gelen büyük çaplı bir yangın olayının 5 ulusal gazetede (*Akşam*, *Hürriyet*, *Sabah*, *Sözcü* ve *Türkiye Gazetesi*) nasıl haberleştirildiği, Van Dijk'in Eleştirel söylem çözümlemesi baz alınarak incelenmiştir. Haberler, makro ve mikro analiz çerçevesinde analiz edilmiş ve böylelikle gazeteler arasındaki söylemdeki farklılıklar ve olayın temsil edilme şekli ortaya konulmuştur.

Yangın haberlerinin incelendiği bu çalışmada Demirel (2022) ve Budak ve Baloğlu (2025) tarafından ulaşılan bazı bulgularla benzerlikler olduğu görülmektedir. Demirel'in (2022) ulusal haber ajanslarında orman yangını haberlerinin incelendiği çalışmasında haberlerin toplumu uyarıcı nitelikte olmadığı tespit edilmiştir. Budak ve Baloğlu'nun (2025) ise orman yangınları üzerine yapmış oldukları çalışmalarında haber metinlerinde orman yangınlarını önlemeye dair bir çözüm önerisinin sunulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada da benzer biçimde, haberlerde yangının ortaya çıkmasındaki ihmellere yer verilse de toplumu bilinçlendirme ilişkin uzman görüşlerine yeterince başvurulmadığı dikkat çekmektedir.

Çalışma kapsamında ulaşılan bulgular, yangın haberlerinin gazetelerin yayın politikalarına ve sahip oldukları ideolojik yaklaşımlarına göre, önemli derecede farklılaştığını göstermektedir. Haberler genel olarak değerlendirildiğinde, bazı gazetelerin olayın dramatik boyutunu öne çıkaran duygusal ve sansasyonel bir söylem benimsediği, bazı gazetelerin ise daha eleştirel ve sorgulayıcı bir şekilde olayı sunduğu tespit edilmiştir. Haberlerde sıklıkla kullanılan "*facia*", "*can pazarı*", "*yürek yakan*" ve "*çığlık*" gibi ifadeler, okuyucuda korku, endişe ve öfke gibi duyguları uyandırmaktadır. Ayrıca, olayın arka planında yer alan yapısal ihmaller ve güvenlik eksikliklerine hemen her gazetede dikkat çekilmiş, yangın alarm sistemlerinin çalışmaması, tahliye planlarının yetersizliği ve müdahale gecikmeleri gibi durumlar ön plana çıkarılmıştır. Haberlerde resmî açıklamaların yanı sıra, görgü tanıklarının ve mağdur yakınlarının ifadelerine de yer verilmiştir. Ancak, bazı gazetelerde uzman görüşlerinin eksikliği dikkat çekmektedir. Gazetelerin tamamında olaya ilişkin görsellerin kullanıldığı ve haberin duygusal etkisinin pekiştirildiği tespit edilmiştir. Bu durum haberin retorik gücünü arttırmıştır. Bu doğrultuda aşağıda yer alan öneriler sunulmuştur:

- Kriz haberciliğinde mutlaka etik ilkelere öncelik verilmelidir. Böylesi önemli olayların sunumunda bilgilendirme yapılırken, medyanın sansasyonel bir dil kullanmaması gerekmektedir.
- Yangın olayları aktarılırken, haber dilinin nesnel, açıklayıcı ve yatıştırıcı olması gerekmektedir.
- Bir haberde kullanılan kaynak haberin doğruluğu ve gerçekliği noktasında oldukça önemlidir. Yangın olaylarına ilişkin haberlerde sadece resmî açıklamalara değil, aynı zamanda mağdurlara, uzmanlara ve olay tanıkları gibi görüşlere yer verilmelidir.
- Yangın olayları okuyucu üzerinde derin etkiler bırakmaktadır. Bu tür travmatik içerikli olayların sunumunda, duygusal yükü artırıcı bir dil kullanmaktan kaçınılmalıdır. Haberlerde hem görsel hem de metin içeriklerinde aşırı dramatik vurgular, toplumsal paniğe yol açabileceğinden daha dikkatli bir yaklaşım benimsenmelidir.
- Bu tür kriz dönemlerinde yanlış bilgilerin yayılmasının önüne geçebilmek amacıyla, geleneksel ve dijital medya arasında bilgi doğrulama noktasında iş birliği içinde olunmalıdır. Hızla yayılan yanlış bilgilerin önüne geçebilmek amacıyla, medya

kuruluşlarının doğrulama mekanizmalarını güçlendirmesi ve toplumu doğru bilgilendirebilmek adına hassasiyet göstermesi gerekmektedir.

- Kriz ve afet dönemlerinde medyanın etkilerini değerlendirebilecek ve eleştirel okuma becerisine sahip bir kamuoyunun oluşturulması gerekmektedir. Dolayısıyla medya okuryazarlığı eğitimleri teşvik edilmelidir.

Sonuç olarak Kartalkaya yangını örneği, medya söyleminin kriz dönemlerindeki toplumsal etkisini ve habercilik dilinin belirleyici olduğunu ortaya koymuştur. Kriz haberciliğinde etik ve sorumlu bir yaklaşımın benimsenmesi ve kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Etik Standartlara Uyum

Çıkar Çatışması: [TR] Yazar / yazarlar, kendileri ve / veya diğer üçüncü kişi ve kurumlarla çıkar çatışmasının olmadığını veya varsa bu çıkar çatışmasının nasıl oluştuğuna ve çözüleceğine ilişkin beyanlar ile yazar katkısı beyan formları makale süreç dosyalarına ıslak imzalı olarak eklenmiştir

[EN] The author(s) declare that they do not have a conflict of interest with themselves and/or other third parties and institutions, or if so, how this conflict of interest arose and will be resolved, and author contribution declaration forms are added to the article process files with wet signatures.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul iznine gerek yoktur. Buna ilişkin ıslak imzalı onam formu, makale süreç dosyasına eklenmiştir.

Üretken Yapay Zekâ (ÜYZ) Kullanım Beyanı: Çalışmamızın hiçbir bölümünde yapay zekâ kullanılmamıştır.

Finansal Destek: Finansal destek bulunmamaktadır.

Teşekkür: Teşekkür edilecek kişi veya kurum bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA:

Açan, A. G. (2023). İletişim çalışmalarında eleştirel söylem analizi: Üç yaklaşım. İlgar Seyidov (Ed.), *İletişim çalışmalarında araştırma yöntem ve tekniği kullanımı rehberi* içinde. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Anar, Ü. İ. E. (2021). Sosyal medya ortamında yer alan afet haberlerinde etkileşim; İzmir depremi örneği. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 11(3), 1129-1147.

Budak, E. (2023). Türk medyasının depremle imtihanı: Kahramanmaraş depremini afet haberciliği üzerinden değerlendirmek. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(2), 1087-1113. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.1287043>

Budak, E., & Baloğlu, E. (2025). Medya çevre afetlerini nasıl işliyor: Orman yangınları üzerine bir inceleme. *Kronotop İletişim Dergisi*, 2(1), 1-22.

Coşkun, M. (2020). Kriz zamanlarında haber üretim süreci: 15 Temmuz 2016 Darbesi'nde gazetecilik pratiği. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (48), 274-290. <https://doi.org/10.17498/kdeniz.797140>

Çaplı, B., & Taş, O. (2010). Kriz haberciliği. *Televizyon haberciliğinde etik*, 237-251.

- Çağlar, N., & Demirel, G. (2023). Kriz ortamında sosyal medya haberciliği: Instagram haber sayfaları üzerinden bir inceleme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 78(3), 505-529. <https://doi.org/10.33630/ausbf.1158369>
- Çelik, R. (2021). Pandemi ile ilgili haberlerde söylem analizi: En çok tıklanan haber sitelerinde tematik yapı üzerine bir inceleme. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 12(45), 45-64. <https://doi.org/10.5824/ajite.2021.02.003.x>
- Demir, A. E. (2020). "Kardeş" kavramının eleştirel söylem analizi: Engelli bireyler örneği. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(4), 78-96. <https://doi.org/10.47525/ulasbid.805574>.
- Demir, D. H., & Balcı, E. V. (2019). Kriz haberciliği ve etik sorunsalı. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi*, (11), 48-56.
- Demirel, S. (2023). Ulusal haber ajansları üzerinden orman yangını haberlerinin risk iletişimi bağlamında değerlendirilmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 873-896. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1177187>
- Gazete Oku. (2025, Ocak 22). *Gazete manşetleri*. <https://www.gazeteoku.com/gazeteler> (Erişim Tarihi: 23 Mayıs 2025)
- Geyik, K. (2021). Covid-19 pandemi krizi döneminde haber üretim pratikleri. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(60), 741-754.
- Gürses, F. (2017). Kadın cinayetlerinin haber söylemi: Münevver Karabulut ve Özgecan Aslan haberleri üzerine eleştirel bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 72(3), 541-568. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002459
- Kalender, A. B., & Kazaz, M. (2021). Korona günlerinde gazetecilik: İzmir'de haber takibi. *Erciyes İletişim Dergisi*, (2), 165-182. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.977009>
- Kayhan, B. (2020). Dış politikanın medya dolayımı hiper-gerçek inşası: Suriye'deki patlama ve yangın olaylarının haberlere yansımaları. In *Uluslararası Genç Bilim ve Sanat İnsanları Sempozyumu International Science and Art Symposium: Engaging Young Researchers* (p. 83-93).
- Kılıçaslan, E. (2020). Siyasal iletişim bağlamında haberin "tarafsızlığı" ve "objektifliği" (New York Times ve China Daily gazetelerinde "koronavirüs" haberlerinin eleştirel söylem analizi). *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 2448-2464. <https://doi.org/10.15869/itobiad.730989>
- Mutlu, E. (2012). *İletişim Sözlüğü*. Ankara: Sofos Yayınları.
- Nergiz, E., & Akın, N. (2021). Kadına yönelik şiddet haberlerinin eleştirel söylem analizi: Mutlu Kaya örneği. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 6(1), 1-16.
- Özer, Ö. (2022). Eleştirel söylem çözümlemesi: Haber örnekleri üzerinden bir inceleme. *Etkileşim*, (9), 36-54. <https://doi.org/10.32739/etkilesim.2022.5.9.154>
- Özer, Ö. (2011). *Haber söylem ideoloji. Eleştirel haber çözümlemeleri*. Konya: Literatürk Yayınları.
- Sabahçı, B. (2023). 2022 yılındaki koronavirüs (covid-19) haberlerinin karşılaştırmalı söylem analizi. *İletişim Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 195-217.

- Sachdeva, S., & McCaffrey, S. (2022). Themes and patterns in print media coverage of wildfires in the USA, Canada and Australia: 1986–2016. *International Journal of Wildland Fire*, 31(12), 1089-1102
- Sancı, D., & Çobaner, A. A. (2024). Geleneksel ve yeni medyada kriz haberciliği: İzmir depremi haberleri üzerine karşılaştırmalı bir analiz (*Doctoral dissertation, Nuri Paşa ÖZER*). <https://doi.org/10.53281/kritik.1383013>
- Sutton, J. N., Palen, L., & Shklovski, I. (2008). Backchannels on the front lines: Emergency uses of social media in the 2007 Southern California Wildfires. In F. Friedrich and B. Van de Walle (Eds.), *Proceedings of the 5th International ISCRAM conference*. Washington, DC.
- Usanmaz, D. ve Köse, E. (2019). Karşılaştırmalı risk analizi metotlarının bir araştırma merkezi için uygulanması ve sonuçların değerlendirilmesi. A. Arslan ve Q. Sayilov (Ed.), *Mer-Ak akademik araştırmalar sosyal bilimler* içinde. Mersin: Mer-Ak Mersin Akademi Yayınları.
- Van, Dijk, T.A. (2009). *News, discourse, and ideology, in the handbook of journalism studies*, Editors: Karin Wahl-Jorgensen and Thomas Hanitzsch, pp:191-204.
- Yardım, G., & Doğruel, H. (2019). Eleştirel söylem çözümlemesi bağlamında haber metinlerinin incelenmesi: Pippa Bacca cinayeti örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 137-148.
- Yurdigül, A. (2014). Olumsuz olayların televizyon ana haber bültenlerinde sunumu: “Soma faciası” üzerine bir inceleme çalışması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2(4). <https://doi.org/10.19145/guifd.01288>
- Zamarreño-Aramendia, G., Cristòfol, F. J., de-San-Eugenio-Vela, J., & Ginesta, X. (2020). Social-media analysis for disaster prevention: Forest fire in Artenara and Valleseco, Canary Islands. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 6(4), 169.

EXTENDED SUMMARY

Research Problem:

This study examines how the large-scale fire incident that occurred in a hotel in Bolu Kartalkaya on January 21, 2025, was reported in national newspapers. The discourse of the media in times of disaster and crisis plays a critical role in the formation of social perception. News language, visuals and diversity of sources shape how the public perceives events. This research aims to reveal the discourse differences in the presentation of fire news in newspapers and to analyze them in a critical framework. Although there are many studies on disaster journalism, the scarcity of news on fire news and the fact that it deals with a fire news in which many people lost their lives and were injured makes this study important.

Research Questions:

The study is shaped around the following basic questions:

1. Are there discourse differences between newspapers regarding the hotel fire?
2. Are there sensationalist headlines in the news about the fire that cause anxiety and excessive fear in the readers?
3. What is the diversity of sources in the news? Are crime scene witnesses and expert opinions included?

Literature Review:

Disaster reporting is an important area of research in media studies. However, it has been determined that studies focusing on fire incidents are quite limited. While Demirel (2023) found that the reporting of forest fires generally focuses on the moment of intervention; Kayıhan (2020) examined how fire news is shaped by the foreign policies of countries. Sachdeva and McCaffrey (2022), on the other hand, emphasized that fire news is mostly presented in a destructive and negative framework. In the context of discourse analysis, Teun A. van Dijk's Critical Discourse Analysis method offers a powerful theoretical framework for analyzing the ideological structure of news discourse.

Methodology:

This study is based on Teun A. van Dijk's Critical Discourse Analysis method. In this context, fire news published in *Akşam*, *Hürriyet*, *Sabah*, *Sözcü* and *Türkiye* Newspapers on January 22, 2025 were analyzed at macro (thematic and schematic structure) and micro (syntax, word choice, rhetoric) levels. Headlines, introductory sentences, visuals, news sources and contextual information constituted the focal points of the discourse analysis. The fact that newspapers appeal to different target audiences and show ideological diversity was decisive in the sample selection.

Results and Conclusions:

The findings of the study revealed that newspapers presented the fire news with different discourse strategies. While some newspapers adopted emotional and sensationalist discourses emphasizing the dramatic dimension of the incident, others covered the incident with a more critical and questioning framework. Words such as "tragedy", "life market" and "scream" were frequently used, which led to emotions such as fear, anxiety and anger in the readers. The news reports generally included official statements, eyewitnesses and relatives of the victims; however, the lack of expert opinions was noteworthy. The use of visuals reinforced the emotional impact of the news and increased its rhetorical power.

The findings of the study show that media discourse directly affects the way the event is represented. Adhering to ethical principles in the reporting of traumatic events, such as fire, is one of the main requirements that emerged as a result of the research. The lack of expert opinions and the prevalence of dramatic visuals in the news attracted attention. In the coverage of such events, it is necessary to include the opinions of experts in order to explain the causes and consequences of the event. In this way, it is ensured that the reader has access

to informed and accurate information. In addition, including expert opinions provides a scientific explanation of the background of the incident. In the analysed news articles, it was observed that expert opinions were given very little space; instead, eyewitnesses' or official authorities' statements were mostly quoted. It was observed that the newspapers used photographs of the hotel building in flames, people crying, people hanging from the windows with sheets and family members who lost their lives in the fire. The use of such dramatic photographs intensely triggers the reader's emotions. Therefore, it is necessary to limit the emotionally charged content that will cause panic and trauma in the news and to give more space to expert opinions. The main function of the media is to inform. In the event of incidents such as fires, there should be an understanding of journalism that informs the reader and adheres to ethical principles.

According to the results of this study, news discourse varies according to the ideological stance and editorial preferences of newspapers. It is imperative to use an ethical and responsible language in crisis journalism. The study is limited to the analysis of printed newspapers only. Digital media platforms were not included in the study. This study contributes to raising media literacy awareness and providing accurate information to the public in times of crisis.

Based on the findings of the study, the following recommendations were made:

- Ethical principles should be prioritized in crisis reporting. The media should not use sensationalist language in the presentation of such important events.*
- The language of news should be objective, explanatory and soothing when reporting fire incidents.*
- The source used in a news report is very important for the accuracy and authenticity of the news. News about fire incidents should include not only official statements but also the opinions of victims, experts and witnesses.*
- Fire incidents have a deep impact on the reader. In the presentation of such traumatic events, language that increases emotional burden should be avoided. A more cautious approach should be adopted, as overly dramatic emphasis in both visual and textual content in the news can lead to social panic.*
- It is necessary to create a public that can evaluate the effects of the media in times of crisis and disaster and has critical reading skills. Therefore, media literacy training should be encouraged.*